

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

45. Quam liberum arbitrium efficacem, vel inefficacem seu cassam reddere potest.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Lib. de pre-ponderat negando consequentiam: Quia per praedictam destinationem habemus vires, & AVXILIVM, SINE QVO NON POSVIMVS ad bonū opus cooperari. Vnde alio in loco categoricā & absolutā definitionē: Hanc conditionem (hic & nunc fieri) contrahit actus directē à libero arbitrio; à gratia autem solum indirectē, seu concomitantē, & tanquam à causa SINE QVA NON. Nisi enim gratia simul natura insueret, & iuvaret, liberum arbitrium non posset hanc conditionem actus tribuere. Haud scio an scrupulosius & accuratius naturam adiutorij sine quo non depingere posset: quod Augustinus statui innocentia hominum atq; Angelorum, integritq; viribus liberā voluntatis proprium facit, & ab adiutorio quo distinguit, quod fractae oppressae & liberandae voluntati Christus Iesus Salvator mundi per crucem suam dedit. Quisquis autem ista duo adiutoriorum genera ita confundit, ut quod sanae arbitrio voluntatis convenit, hoc aegrotō tribuat, quod libero, hoc captivo, ut cum eo per vigorem suae libertatis naturalem, seu ut Celestini Papa loquitur, per naturalem possibilitatem operetur, ille naturalem illam possibilitatem non esse perditam, contra ejusdem Celestini definitionem proficitur; multoq; magis arbitrium peccato non esse casum, imo longe robustius factum esse decernit, ut potē quod ante lapsum vehementissimarum passionum impetus, illamq; ingentem miseriarum catervam cum eodem adiutorio declinare quidem poterat, nullo verō pacto, si irruissent, superare: nunc verō post lapsū univērsae mortalitatis hujus aeternas, tantarumq; concupiscentialium perturbationum tempestates ferre, vincere, domare potest. Quae sine comparatione superant, quicquid integre libertatis vires in humana angelicāq; natura potuerunt. Quod si vigor primavae libertatis tantoperē illasus perstitit, profectō peccatū originale funditus tollitur, & gratis Christus mortuus est. Liberum enim arbitrium per seipsum, cum solo pristino adiutorio sine quo non, non solum recte operari, sed etiam ab ipso peccato resurgere potest; juxta illud S. Prosperi, quod in isto immobili Augustini principio fundatum est:

Nam si nunc etiam ille vigor ille maneret, in quo insons natura fuit: sua quemq; voluntas Conciliare Deo, poenaeque absolvere posset: Ne quisquam Christus mortem moriendo piaret: Peccatum & mundi sanguis non tolletur Agni &c. Et quare non?

Quoniam sapientia sana, Sana fides, sanum arbitrium, mens libera morbo Vitam agerent aequam summorum participatu. Hoc autem nunquam vel Prosper vel Augustinus aliter intellexit fieri posse, quam cum adiutorio illo sine quo non, quod instanter & constanter profundissimus Doctor etiam Adamo & Angeli, ad omnia opera & voluntates prorsus necessarium fuisse tradidit. Ex quo Christianus lector cernit, quod ista doctrina recentiorum istorum porrigat manus. Nec enim solius Lessij aut Molinae ista de adiutorio sine quo non sententia est, sed omnium qui istas gratias sufficientes & congruas sine adiutorio Christi quo potenter determinante voluntatem, tuen-

Celestin. in Epist. ad Episc. Gall. cap. 3. ad 2.

Prosper. de grat. cap. 2.

tur. Vnde similiter & Franciscus Suarez ut ostenderet Deum esse causam principalem discretionis unius ab alio, quamvis homo sua libera determinatione bonum, quo discernitur, accipiat, rationē reddit: Quia hanc ipsam liberam determinationē SINE DEO INSPIRANTE ET ADIUVANTE HABERE NON POTEST. In quo & omnes ceteri istius gratiae defensores consentiunt. Prorsus eodem modo hunc ipsum operandi modum gratiae suae Massilienses tribuerunt. Nam in Epist. Hilarij in illa divisione gratiae, quam Aug. tradidit, ut alia sit, quae fiat, ut homo perseveret; alia sine qua per liberum arbitrium perseverare non potest, posteriorem ejus partem tanquam aptissimam verissimamq; probant, alteram in prima voluntate credendi detestantur, tanquam per quae desperatio hominibus exhiberetur. Quod alio in loco, qui à Lectore omnino consulendus, fusè demonstravimus. Neque enim saepius eadem augēdis voluminibus, cum Lectorum tædio, repetenda sunt.

Suarri 2. l. 3. de auxili. cas. num. 9.

Hilarius ad mo. perseveret; alia sine qua per liberum arbitrium perseverare non potest.

Vide h. 8. de haes. Pelag. c. 6. & seqq.

NOTA XLIV.

Dat posse, si velit, non, ut velit.

Itaq; consequenter talem gratiam homini tribuunt, quae det posse si velit, id est cum qua operetur homo, si velit, non quā fiat ut velit. Quam saepissimē recentiores velut palmarem gratiae suae distinctionem, ab eā quam alij nimis rigidam & potentem praedicant, inculcare solent. Vnde Lessius dicit: Voluntatem nostram posse gratia uti vel non uti, in opus examintendere vel negligere. Et exponens illa verba: Trahere &c. significatur inquit plurimos per illum tractū imitatos Christum, & omnes per illum posse, si velint. Ejusmodi phrasibus lucubrations eorum refertae sunt.

Lib. de grat. eff. cap. 12. num. 4.

Ibid. c. 11. num. 11.

Hoc ipsum gratiae genus summo perē probaverunt Massilienses, & quicquid potentius in voluntate influeret velut libertatis interitus, & desperationis ansam apertissimam detestati sunt. Nam in Epist. Hilarij ad Aug. probant illud adiutorij genus, cum quo voluntas perseverandi & descendendi obtineat liberam potestatem: abijciunt illud, quo secundum Augustinum nunc ita Sancti iuvantur, ut declinare non possint.

NOTA XLV.

Quam liberum arbitriū efficacem, vel inefficacem, seu cassam reddere potest.

Proinde rerum ipsarum nexu ducti docent ulterius gratia suam esse talem, ut eam liberum arbitrium possit reddere efficacem aut inefficacem, efficientem aut cassam, prout liberrimo nutui ejus visum fuerit. Vnde Molina non semel dicit, quod in potestate liberi arbitrii sit, auxiliū efficax & cassum inefficaxq; reddere. Item vel cassum reddere, vel efficere ut transeat in gratiam cooperantem. Et Lessius, quod in potestate sit reddere gratiam praevenientem efficacem vel inefficacem in actu secundo, ubi & Molinam citat, & explicat in haec verba, quae produximus: quibus nihil aliud significatur, quam humanae voluntatis esse, ut gratia operetur cum voluntate, aut cesset; agat aut otiosa sit.

Molina in Conc. q. 14. art. 13. disp. 40.

Ibid. disp. 43. Lessius de grat. c. 10. num. 9.

Esler. ad Aug. lib. 1. ibidem.

Collat. 13.

Epist. 107. apud Aug.

Idem omnino ante ipsos fuit Massiliensium sensus. Nam apud Hilarium sentiunt tam fortem homini relictam a peccato esse voluntatem, quã vel contemere quã valent, vel obedire. Et inferius dicunt: *Ceterum quicquid libet donatum sit prædestinatis, id posse & amittere, & retinere propria voluntate.* Vbi per (quicquid libet) intelligunt quamlibet gratiam. Reprehendunt enim verba S. Augustini quibus dixerat: *Nunc prædestinatis tale auxilium perseverantia dari, ut eis perseverantia ipsa donetur, hoc est, quo fit ut non nisi perseverantes sint.* Ipsi contra tale dari volunt, quod possint & amittere & retinere propria voluntate, & consequenter, quo possint perseverare, vel non perseverare, si velint. Et Cassianus: *Manet in homine liberum semper arbitrium, quod gratiam Dei posuit vel negligere, vel amare.* Quibus lignificat, tale esse auxilium, quod, ut Molina, *efficax vel cassum*; ut Lessius, *efficax vel inefficax in actu secundo reddere possimus*; ut Vitalis Semi-Pelagiano, *errone corruptus*, quo, si velimus, fiat opus; si autem nolimus, nihil in nobis operatur. *omnem Dei valere faciamus.*

NOTA XLVI.

Est similis gratia Adami, atq; Angelorũ.

Quapropter ut sensus recentiorum nemini non perspicuus esse possit, exsertis porro veris profitentur, gratiam illam internam, quã juvatur, non solum esse in modo operandi sine qua non, sed esse similem illi gratia, quã Adam primus homo, recitenter videlicet in innocentia statu conditus, ac jutus fuit. Nisi mentem eorum clara verba loquerentur, vix fidem mihi ipsi, nedum alijs, fecissem, huc usque eos posse progredi. Quid enim est hoc aliud, quam in libero arbitrio peccatis ebrius, & concupiscentijs terrenis prægravato atque distorto, primavæ felicitatis vires confutuerit? Verba Molinæ aperta sunt: *Possumus confirmare, unam & eandem rationem Dei aternam providendi cuiusque adulto, sive is de numero sit prædestinatorum, sive non, pendere à qualitate usus liberi arbitrii eiusdem prævisi, vel quod rationem prædestinationis nisi illius habeat, vel providentia duntaxat circa illum in beatitudinem, facta a quadam quasi inductione in Angelũ, primo parentibus in statu innocentia constituitur, atq; in alijs etiã adultis.* Vbi quod eandem rationem prædestinationis hominis lapsi ac stantis inducit, ex eadem ratione gratia, quantum ad modum influendi eum libero arbitrio, nascitur. Sicut ex eius subjuncta explicatione perspicuum est: eoque magis, quod in alio loco eandem prædestinationis rationem, ex eadem gratia & libera voluntatis naturã petit. Iam verò hoc ipsum Lessius multo manifestissime tradit: *Tota gratia præveniens, quam Deus prædestinatus præparavit, talis est, ut eã posita, opus hominum relinquatur libero arbitrio sic instructo: adeo ut tam facile sit illi se inclinare ad malum, vel omnimodiam operis, quam ad eius effectum; sicut in Angelis, & primo homine, proportionaliter loquendo factum.* Vbi & modus explicandi, & ipse sermo clamat gratiam lapsi hominis gratia Adami & Angelorum in modo agendi esse similem. Eodem quippe modo gratiam primi ho-

Molina in concord. q. 3. art. 4. & 5. disp. 1. m. 11.

Vide ibid. mem. 13.

Lessius de prædest. sect. 5. num. 45.

minis & Angelorum S. Augustinus explicuit. Nam quid est aliud, quod dicit: *Ut eã posita bonum opus libero relinquatur arbitrio*, quã id quod Augustinus de Adami gratia: *Adjuvatum sine quo in iustitia manere non poterat, ut autem vellet, in eius libero reliquit arbitrio?* Et rursum: *Ut perseverare vel non perseverare in eius libero relinqueretur arbitrio: ut dignè tanta bonitati, & bene vivendi facilitati perseverandi committeretur arbitrium.* Sed quia profundi Deorum istius principia non satis attentè ponderarunt, nihil mirum in ipsa eos imprudentes impingere. Franciscus Suarez id ipsum ex professo docet, eundem operandi modum tribuens adjutorijs quibus nunc juvatur, & quibus Angeli atque Adamus adjutus fuit. Vtrisque enim assignat gratiam sufficientem, ut perseverare possint, & congruam (quod ipse efficax vocat) quã actu perseverant, congruitate videlicet auxilij in ordine ad usum bonum liberi arbitrii prævisum, ut ipse loquitur, & ut passim congruitatem, seu efficaciam, etiam in hominibus lapsis, explicare solet.

Cum ergò manifestum sit, eos non medicinalem, sed primi hominis & Angelorum gratiam generi humano per peccatum perditum restituere; simul etiam perspicuum est, eos in Massiliensium gratiam incidisse. Nam & illi ipsissimam illam Adami gratiam libero arbitrio necessariam esse statuebant, quã crederet si vellet. Apertissimis enim verbis apud Hilarium dicitur, quod illum (Adamum) integris viribus juvaret gratia volentem, id est, si vellet, sine qua perseverare non poterat: lapsos autem inveni gratia credentes tantum, id est si credere volunt. Nam quantum ad opera, uberius & sublimius adjutorium necessarium esse sentiebant. De quo alias plenius disputatum est.

NOTA XLVII.

Eã posita, Deus expectat voluntatem nostram, ut purgari velimus.

Am facile est videre, quid sibi recentiores isti volunt, quando confidenter asserunt, Deum expectare voluntatem nostram. Nempe hoc volunt, quod posito illo Dei auxilio in voluntate, sine quo liberum arbitrium velle non potest, Deus expectet impulsus istius gratia ad actionem à libera voluntate, cujus est, ut ipsi aiunt, gratiam in actu secundo efficacem, vel inefficacem, & cassam reddere. Vt ut ista expectandi phrasi audacter Lessius: *Auxilium expectat consensus voluntatis, cuius usus subest, ita ut gratia, si hoc effectum ab usu voluntatis quodammodo pendeat.* Et alibi: *Auxilium præveniens expectat ut potentia voluntatis suum influxum in actum conferat.* Et multò inferius: *Vbi hoc auxilium Deus dedit, iam omnino expectat, ut homo purgari velit: non quidem ut velit, aut velle illud inchoet per nudas liberi arbitrii vires; sed per auxilium gratia accepta, quo potest tunc uti.* Et mox iterum: *Deus expectat, ut cooperetur sua gratia, & consequenter ut velimus purgari &c.* Et iterum alibi tradit: *Deum expectare voluntates per auxilium sufficientem præparat.* Eandem locutionem & Franciscus Suarez eodem sensu veram esse contendit.

Id ipsum

Aug. lib. 4. Cor. & grat. cap. 11.

Cap. 13. ibidem.

Vide latè eadem auxiliorum genera quoad operandi modum lib. 10. de grat. cap. 11.

Vide latè lib. 8. de heres. Pelag. a. 6. seqq.

Less. lib. de spectat consensus voluntatis, cuius usus subest, ita ut gratia, si hoc effectum ab usu voluntatis quodammodo pendeat. cap. 18. n. 1.

Cap. 4. n. 16.

Cap. 11. n. 1.

lib. 1. n. 17. num. 8. Suarez lib. 3. cap. 15.